

**Մանուկները կսովորեն
ինչ-որ շափով զեկավարել
իրենց մարմինները:**

Մանուկները պետք է

- Վեր պահեն իրենց գլուխը
- Շոր գան
- Նստեն
- Սողան
- Ոտքի կանգնեն
- Երբեմն քայլեն

**Մանուկներն սկսում են
սովորել, որ իրենք անջատ
են որդիշներից: Նրանք**

- Կնայեն իրենց ձեռքերին և ոտնամատներին և կիսաղան դրանց հետ:
- Լաց կլինեն, եթե իրենց ծնողները հեռանան:
- Կսովորեն ճանաշել իրենց անունը:

Մանուկները կսովորեն խոսել:

- Սկզբում, մանուկները լաց կլինեն և կարձակեն կոկորդային ճշներ:
- Ավելի ուշ, նրանք կմկմալով կասեն՝ մամա և պապա:
- Այնուհետև կարտաբերեն բազմաթիվ ձայներ:
- Կուսեն անվանել իրենց ծանոթ անձեր և իրեր:

Մանուկները կսկսեն խաղեր խաղալ:
Նրանք կիսարողանան

- Խաղալ իրենց ձեռքերով:
- Հետօքրքրվել խաղալիքներով:
- Կուսեն զվարճանալ ներս մտցնելու և դուրս բերելու խաղերով:
- Կուսեն զվարճանալ խաղալիքներն իրար զարնելով:
- Տեղից տեղ կփոխադրեն տիկնիկներ և լցովի խաղալիքներ:

**Մանուկները կսկսեն այլ անձանց
հետ կապահպել:**

- Մանուկները նախ կկապահպեն ձեզ և ապա այլ անձանց հետ:
- Այնուհետև մանուկները կսկսեն ուշադրություն դարձնել այլ մանուկների:

Առաջին Տարին

Սովորելն Սկսվում է Վաղ Հասակում Զ

Ի՞նչ սպասել մանկան
առաջին տարում և ինչպես ս
կարող եք օգնել,
որ երեխան աճի և սովորի

**Աճելու համար
մանուկները
կարիք ունեն՝**

- Իրենց սիրող և
լաց լինելով անմիջապես իրենց օգնող անձի:
- Անձի, որը կճանաչի նրանց:
- Անձի, որը ապահով և հանգիստ կպահի նրանց:
- Առիթների, որ շարժեն և նոր բաներ անեն:

**Մանուկները՝
կարիք ունեն՝**

- Ապահով բաների, որ նայեն, բռնեն, շփեն, շոյեն և գլորեն:
- Ապահով խաղավայրի՝ խաղալու համար:
- Առիթների, որ խոսակցություն լսեն և ձայներ արտաքինեն:

**Հիշեցք – Երեխաներին սեր և
ուշադրություն ընծայեք:**

- Ամեն օր կարդացնեք, երգեցք և խոսեցք նրանց հետ:
- Երեխանի կարիքներին արձագանքեք անմիջապես:
- Հաճախ գրիենք ձեր երեխային:
- Արձագանքեք մանկան լային և երեխայի հարցերին:

Երեխաների համար պատրաստեք ապահով խաղավայրեր:

- Երեխաներին առիթ ընծայեք, որ վագեն, ցատկեն և պարեն:
- Թողեք, որ երեխաները արվեստով զբաղվեն կամ խորանարդներով և առեղջածներով խաղան:
- Երեխաներին առիթ ընծայեք, որ իրենց ցանկացած բաներն պնդեն:

Նաև լսավ կինափ, որ

- Ժամանակ հատկացնեք այլ երեխաների հետ խաղալուն:
- Ընտրություն կատարելու քիչ հնարավորություններ տաք նրանց:
- Երեխաների համար լինեք բարի և հոգացող օրինակ: